

SARIVAN Ligia, CS1

Institutul de Științe ale Educației

București

Depoziție înscrisă în nume personal

1. *Care dintre cele două opțiuni dezbătute (masteratul didactic sau modulul psihopedagogic I+II) credeți că va crește calitatea în sistemul de învățământ? Doriți să propuneți o altă opțiune?*
2. *Justificați răspunsul la întrebarea Care dintre cele două opțiuni dezbătute credeți că va crește calitatea în sistemul de învățământ? Doriți să propuneți o altă opțiune?*

Consider că masteratul didactic poate crește calitatea formării profesorilor și deci a actului didactic. Continuarea formării inițiale în același mod (nivel 1, 2 modul psihopedagogic) presupune ignorarea rezultatelor modeste ale elevilor români din ultimii 20 de ani (v. TIMSS, PIRLS, PISA).

Incepând cu 2005 am colaborat cu Univ. București – Facultatea de Litere, în cadrul unui masterat didactic. Intre 2009-2014 am colaborat și cu Univ. din Ploiesti în cadrul unui astfel de master. In ambele situații, curriculumul programului, cu o componentă de didactici specializate bine conturată, permite participanților învățarea unui mod de predare specific unei discipline/ grup de discipline din aceeași arie curriculară. Rezultatele nu au întârziat să apară, în fiecare serie de masteranzi observându-se formarea unor profesori reflexivi, atenți nu la "bucura cărții" ci, cu precădere, la nevoile de învățare ale elevilor lor în contextul explorării unui obiect de studiu (unii dintre ei au derulat cercetări empirice serioase care sunt publicate în BDI – v. Anexa).

Ceea ce lipsește actualmente în formarea inițială a profesorilor este accentul pe didactica disciplinei. In absența unei aprofundări a didacticilor specializate, profesorii nu ajung să faciliteze învățarea unei discipline școlare unor elevi cu profiluri cognitive și nevoi specifice. Ulterior, în cadrul programelor de formare continuă, fără o pregătire de bază în didactici, profesorii rămân, neatinși de noile perspective și problematice livrate, cantonați fiind în stereotipii livrești, fără să-și adapteze demersul la grupul țintă. Se predă ca în manual, la fel ca acum 10 ani sau 20 de ani sau 50 de ani. Recentele consultări pe marginea restructurării curriculumului național au indicat o dată în plus atenția preponderentă a corpului profesoral către discursul magistral, în detrimentul unei abordări adaptate nevoilor și intereselor elevilor concreți, în ciuda bunelor intenții de reformă și a retoricilor de adecvare. Am văzut teoriile reproduse, fără însă a întrezări transferul efectiv în clasa reală.

3. *Care sunt avantajele și riscurile opțiunii recomandate de dumneavoastră? Ce soluții/metode propuneți pentru gestionarea acestora?*

Formarea didactică presupune abordarea unui mod de gândire specific disciplinei în cauză, din perspectiva felului în care aceasta se structurează în mintea elevilor. Aceasta presupune: explorarea codurilor și procedurilor specifice unui domeniu de studiu (fără de care înțelegerea de profunzime a domeniului nu se produce – această ucenicie cognitivă permite viitorului profesor reprezentări multiple și o mai bună flexibilitate în abordarea demersului didactic dinspre nevoile de înțelegere ale elevilor: va reuși să dezvolte competențe specifice și să le evalueze); 2. abordarea reflexivă a problemelor concrete de învățare întâlnite în clasa reală, populată de elevi concreți (și nu a unor

principii de instruire, evaluare, curriculum etc. – astfel demersul didactic nu este o aplicare după carte, forțată și nerealistă, ci o anticipare a etapelor de studiu, pe baza experiențelor de cunoaștere împărtășite cu elevii); 3. reluarea, din perspectiva învățării de către elevi, a structurilor cognitive ale domeniului de cunoaștere, decupat de disciplina școlară, ceea ce conduce la adâncirea înțelegerii și deci la creșterea expertizei (astfel profesorii nu devin doar mai buni profesori, dar și specialiști mai buni – s-ar elimina astfel suspiciunea că aceia care aleg cariera didactică sunt absolvenții slabi pregătiți, care nu își găsesc un loc de muncă în altă parte; ar crește stima de sine a profesorului). Aceste avantaje implică și riscurile:

- demonizării alterității – prin aceea că perspectiva diferită expusă mai sus necesită un efort mare de adaptare a celor care sunt actualmente implicați în sistemul de formare inițială;
- respingerea de către candidați a unui parcurs la distanță de confortul reproducerii după manual și de formalismul evaluării de conținuturi.

Parteneriate de cercetare și de configurare și implementare a programelor de masterat între experți în curriculum, evaluare, formare continuă și profesori din cadrul unor masterate didactice care s-au dovedit eficiente sunt de natură să limiteze în timp riscurile de mai sus.

4. Ce elemente ar trebui să aibă în vedere entitățile responsabile de organizarea masteratului didactic/modulului psihopedagogic (obiective, mod de funcționare ș.a.)? Ce soluții propuneți pentru gestionarea părților interesate care vor fi afectate de punerea în practică a opțiunii recomandate de dumneavoastră?

Masteratul didactic va eșua dacă reprezentanții DPPD și ai departamentelor din facultăți vor socoti aceste programe ca marginale sau, dimpotrivă, concurențiale pentru actualele masterate în specialitate sau pentru modulul psihopedagogic. În 2012, când a fost discutată metodologia de aplicare a masteratului didactic, în urma LEN 1/2011, grupurile de discuții din spațiul academic au vuit de opoziție la schimbare.

Cum se poate produce totuși schimbarea? Dacă managementul academic este cointerestat de aceasta, dacă ia în serios problemele grave ale pregătirii inițiale a profesorilor și caută soluții pentru acestea, atunci sunt șanse de a depăși actualul blocaj. Acesta ar fi contextul în care schimbarea (paradigmei) ar avea loc prin convertire. Cele mai importante elemente ale înțelegerii dificultăților ar fi punerea în act (discutarea la nivel de facultate/ departament/ grup de profesori interesați de formarea didactică) a unei interogații serioase referitoare la ce și de ce se predă ceva unor studenți viitori profesori. Punerea în practică a masteratului didactic ar conduce Academia și spre constituirea de echipe reale de specialiști din diverse domenii care colaborează și au șansa astfel de a realiza cercetare avansată.

Important ar fi de depășit rutina și cosmetizarea unor forme neproductive – și de a explora rute noi. După cum am arătat mai sus, există experiențe în masterat didactic care pot servi ca exemple de bune practici pentru universitățile interesate. Două aspecte sunt esențiale în implementarea masteratului didactic: un curriculum cu o componentă bine reprezentată de didactici specializate și o metodologie adecvată, bazată pe un parteneriat real de cercetare între profesori – studenți – mentorii din școlile de aplicație. Ambele aspecte depind de formarea resurselor umane, într-un demers pragmatic, în care problematicile majore sunt totodată conținuturi de explorat și metodologii de aplicat.

5. Ce așteptări și recomandări aveți privind colaborarea dintre părțile co-interesate?

Accesarea de fonduri din POCU/ programe sectoriale pentru a sprijini:

- formarea în rețea a profesorilor din universități care să predea în cadrul masteratelor didactice, în cadrul unor echipe de specialiști ai disciplinelor de studiu, didacticieni, psihopedagogi, experți în curriculum, evaluare și formare a profesorilor;

- dezvoltarea de școli de aplicație și mentori într-o varietate de contexte educaționale (rural-urban, zone de centru - zone dezavantajate, diverse niveluri de învățământ);

- organizarea efectivă a practicii în diverse unități școlare pentru a reflecta cât mai bine varietatea contextelor educaționale reale.

- construirea unui curriculum care să cuprindă o componentă semnificativă de didactici specializate, dar și teme transversale de tipul: activitatea cu elevi în risc, cu elevi cu CES, abordări transdisciplinare, dezvoltarea de proiecte comunitare, explorarea dimensiunii de gen în disciplina respectivă, interculturalitatea etc.

- organizarea unor seminarii/ conferințe de didactică care să impulsioneze componenta de cercetare empirică din cadrul masteratului, încurajând dezvoltarea de parteneriate de cercetare

- dezvoltarea unei platforme de comunicare și a unei biblioteci virtuale cu exemple de practici didactice într-o varietate de contexte – aceasta ar sprijini atât studenții cât și absolvenții în continuarea demersurilor de cercetare la clasă

- valorificarea bunelor practici în cadrul masteratelor didactice existente, inclusiv prin cooptarea în configurarea și implementarea noilor programe a absolvenților acestor programe.

- Revizuirea unor proceduri de către ARACIS: un masterat didactic trebuie să fie blended-learning (drept care trebuie să existe proceduri pentru această formă de organizare) pentru a conecta studiul individual, activitatea din școlile de aplicație și activitatea de învățare-cercetare din universitate.

6. Ce opțiuni ulterioare vedeți pentru evoluția în cariera de profesor (e.g. doctorat didactic) pentru a face această carieră mai atractivă și a crește calitatea intrărilor în sistem?

Da pentru doctorat didactic.

Cei mai buni masteranzi din programele pe care le-am menționat la 1. își doresc continuarea cercetării didactice într-o formă avansată și a pregătirii în cariera didactica. Opțiunile de doctorat pe care le au sunt: fie un doctorat în specialitate unde partea didactică este marginală (dacă este) în structurarea cercetării avansate în vederea realizării lucrării; fie un doctorat în științele educației, unde, de regulă, un absolvent din alt domeniu este socotit un candidat mai puțin serios, iar cercetarea trebuie să vizeze aspecte psihopedagogice. În ambele contexte, candidații nu au o rută în care să continue cu adevărat ceea ce au făcut în cadrul masteratului didactic. Un doctorat didactic ar putea rezolva frustrarea de a nu reuși dezvoltarea de cercetări serioase în didactici specializate. Totodată un doctorat didactic ar reprezenta un spațiu de inovație și de formare pentru formatorii din cadrul programelor de masterat didactic precum și o perspectivă adecvată timpului nostru pentru evoluția în carieră (care să înlocuiască sistemul gradelor didactice).

Anexă – O selecție de publicații BDI care prezintă cercetări empirice realizate de absolvenți de master didactic în ultimii 5 ani:

Constantin, I., (2011) More than Chapters in a Textbook. Multiple Representations in History Teaching, <http://ac.els-cdn.com/S1877042811000358/1-s2.0-S1877042811000358->

[main.pdf? tid=cdf98d8a-03cb-11e6-950c-0000aacb362&acdnat=1460808635_63a5a4b4ec615583f8c676503c638626](#)

Constantin, I., Sarivan, L. (2013) What Does Reading Mean? An Online Exchange of Teaching Practices to Sustain The Students Authentic Learning, <http://conference.pixel-online.net/ICT4LL/files/ict4ll/ed0007/FP/1122-LTT694-FP-ICT4LL7.pdf>

Constantin, I. (2014) Issues in Reading Practice. A Study on How Teachers Adapt to the Processes and Topics of PIRLS, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814022782>

Dumitrescu, C.I., Moldovan, M.L., Nutu, I. C., (2015) http://ac.els-cdn.com/S1877042815049253/1-s2.0-S1877042815049253-main.pdf? tid=4826dda2-03c1-11e6-8088-0000aacb35e&acdnat=1460804115_135cf2220ea5fb122e44620bc4d79b86

Grigore, A.-M., Neacsu, L., Paraschiv, F., (2011) Functional acquisitions by project work in the mother tongue class: Three case studies, http://ac.els-cdn.com/S1877042811000280/1-s2.0-S1877042811000280-main.pdf? tid=b530766e-0462-11e6-8ed4-0000aacb362&acdnat=1460873447_a4c844ba6dc24d44dede8d0152a56d26

Ilie, A., M., Multiple Intelligences in the Romanian Literature Class, (2011) http://ac.els-cdn.com/S187704281100036X/1-s2.0-S187704281100036X-main.pdf? tid=d2e0b21e-0462-11e6-af7f-0000aacb361&acdnat=1460873497_0f70affc4e3fd449e085b32fd16086d2

Mancaș, E.A., (2011) When learning and assessment become meaningful: students get involved in interdisciplinary project-work, http://ac.els-cdn.com/S1877042811000644/1-s2.0-S1877042811000644-main.pdf? tid=dd519f38-03cc-11e6-9622-0000aab0f6b&acdnat=1460809090_b3fb01aabed1745dcd2b3fb8a0736162

Mancaș, E., A. (2012) Emotional Intelligence and Language Learning, http://conference.pixel-online.net/ICT4LL2012/common/download/Paper_pdf/198-QIL28-FP-Mancas-ICT2012.pdf

Mancaș, E. A., (2013) Through the PIRLS Looking Glass, http://conference.pixel-online.net/ICT4LL2013/common/download/Paper_pdf/129-QIL14-FP-Mancas-ICT2013.pdf

Mancaș, E. A. (2014) Facebook for the Language Class: Authentic Communication and Autonomous Learning, https://books.google.ro/books?id=PZdsBQAAQBAJ&pg=PA196&lpg=PA196&dq=Facebook+for+the+L+language+Class:+Authentic+Communication+and++++Autonomous+Learning&source=bl&ots=pvATLyGcaQ&sig=nNoQB3Arls_JC9x5wFu_el77dQ&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwj188TTjJPMaHWDYzokHX8SAO4Q6AEIGzAA#v=onepage&q=Facebook%20for%20the%20Language%20Class%3A%20Authentic%20Communication%20and%20%20%20Autonomous%20Learning&f=false

Nanu, I, Serban, M. (2011) Quo Vadis Domina Bona?, http://ac.els-cdn.com/S1877042811000279/1-s2.0-S1877042811000279-main.pdf? tid=62656526-03cb-11e6-8e59-0000aab0f27&acdnat=1460808454_d19155eb43f70559fa57e98f5d864043

Nastase, V. (2014) Using the Dynamic Infrastructure of Mind as a More Effective way for First Language Acquisition, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814022162>

Ofrim Stancuna, L.A. (2015) A multiple Intelligences Approach 3 – Cambridge Assessment http://ac.els-cdn.com/S1877042815049125/1-s2.0-S1877042815049125-main.pdf? tid=e873c8de-03c0-11e6-90c0-0000aab0f6b&acdnat=1460803955_632128d4bd95f54dcfce694b847610a3

Stancună, L. A., Crăciun, A. I. (2011) A multiple intelligences approach: intuitive English learning – a case study for k-1 students, http://ac.els-cdn.com/S1877042811000383/1-s2.0-S1877042811000383-main.pdf? tid=58d43040-03cc-11e6-a699-0000aacb35e&acdnat=1460808868_e9df5795ecf188fa010cd724301174fc

Stoicescu, D. (2011) A Better Start for Developing Technological competences in K to 4 Education, http://ac.els-cdn.com/S1877042811000267/1-s2.0-S1877042811000267-main.pdf? tid=4619a4e0-03cb-11e6-af0f-0000aab0f27&acdnat=1460808407_01bdb9d26b9d7d8c5712708734bb133f

Singer, F.M., Stoicescu, D. (2011) Using blended learning as a tool to strengthen teaching competences http://ac.els-cdn.com/S1877050911000445/1-s2.0-S1877050911000445-main.pdf? tid=3d002ae8-0464-11e6-90a0-0000aacb361&acdnat=1460874104_e900fa153890dd3289e8169a60811adc

Tufan, A. (2011) The Reading Enterprise, http://ac.els-cdn.com/S1877042811000371/1-s2.0-S1877042811000371-main.pdf?_tid=36be9c3e-03cc-11e6-b6c4-0000aab0f26&acdnat=1460808811_54e8bd0ba2d2fa977e972890feada88a